

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (V. Hadîrca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (I. Țurcan, Iu. Cotruță, N. Simciuc)

ÎNCHEIERE

10 octombrie 2018

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Echim Boris, reprezentat de avocatul Ilie Gîlca și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Echim Boris împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La data de 17 martie 2017, Echim Boris reprezentat de avocatul Ilie Gîlca a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a prejudiciului moral cauzat de acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, în mărime de 300 000 de lei cât și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că de către Procuratura mun.Chișinău a fost învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.xxxx alin.(5), xxxxxx alin.(2) lit.b), xxxxxx alin.(1) Cod penal.

Datorită efectuării superficiale a urmăririi penale, a constatărilor și convingerilor eronate referitor la faptele sale, în rezultatul acțiunilor ilegale ale Procuraturii mun.Chișinău și ale instanțelor de judecată, în lipsa vinovăției, a avut de suportat mai multe suferințe atât fizice, cât și psihice. Astfel, fără a intra în esența circumstanțelor de fapt, fără a da o apreciere corectă acțiunilor sale, Procuratura mun.Chișinău a emis la data de 16 iulie 2014 ordonanța de punere sub învinuire și imediat a doua zi și ordonanța de reținere.

La data de 03 august 2014, a fost reținut de către organul de urmărire penală al SCAUP a DP mun. Chișinău, necătfînd la faptul că a adus la cunoștință că suferă de tensiune mărită și dureri de inimă. Concomitent, organul de urmărire penală a fost informat că tocmai s-a întors de la muncă din Germania.

La data de 06 august 2014 în privința sa, a fost eliberat mandatul de arest pe termen de 20 de zile.

Organul de urmărire penală în mod repetat a fost informat prin certificatul eliberat de IMSP Centru de Sănătate Durlești că se află la evidența medicului de familie IMPS CS Durlești cu diagnosticul hipertensiune arterială esențială, gr.II, risc înalt, cardiopatie hipertensivă, ischemică subcompensată.

A menționat că tocmai o lună de zile, fără nici o vinovăție, a avut de trăit coșmarul dintre păreții penitenciarului, după care la 22 august 2014 a fost eliberat provizoriu de sub control judiciar, fiindu-i îngrădit dreptul la libera circulație fiindu-i impusă interdicția să nu părăsească localitatea unde își are domiciliul, cât și interdicția de a părăsi țara.

Astfel, pe parcursul perioadei de 22 august 2014 – 12 ianuarie 2015 și 28 octombrie 2016 – 03 februarie 2017, nu a putut să părăsească localitatea în care își are domiciliul, nu a putut să ducă un mod de viață liber, necondiționat, să-și hotărască necesitățile vieții, ale familiei sale, deoarece organul de urmărire penală și instanțele judecătorești nu au apreciat corect acțiunile sale și din neglijență totală, necompetență profesională, i-au atentat la drepturile, libertățile și interesele legitime.

La cererea avocatului, la data de 12 ianuarie 2015, a fost scos de sub învinuire.

A invocat că după mai mult de un an de zile, Judecătoria Rîșcani, mun.Chișinău, prin încheierea din 09 martie 2016, a dispus recunoașterea nulă a ordonanței procurorului în Procuratura mun.Chișinău, Lucia Arseni din 12 ianuarie 2015 privind scoaterea de sub urmărire penală și clasarea procesului penal pe cauza nr.xxxxxx.

La data de 16 martie 2016, urmărirea penală în privința sa a fost reluată ilegal, neîntemeiat, cu încălcarea termenului în interiorul căruia poate fi reluată urmărirea penală.

La data de 28 octombrie 2016, în rezultatul acțiunii procesuale de informare și prezentare învinuitului a materialelor de urmărire penală, avocatul Echim Boris a inițiat o cerere prin care a solicitat prelungirea termenului urmăririi penale până la examinarea recursului împotriva încheierii Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău din 09 martie 2016 prin care a fost anulată ordonanța procurorului din 12 ianuarie 2015 de clasare a cauzei penale, cu care a făcut cunoștință odată cu prezentarea materialelor de urmărire penală.

Cererea privind prelungirea termenului de urmărire penală a fost respinsă. Organul de urmărire penală a aplicat repetat măsura preventivă privind obligarea de a nu părăsi localitatea, iar la 01 noiembrie 2016 cauza penală a fost expediată în instanța de judecată.

La 21 noiembrie 2016 prin decizia irevocabilă a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, s-a dispus casarea încheierii Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău din 09 martie 2016 și s-a adoptat o nouă hotărîre prin care a fost respinsă plîngerea petiționarului Iurii Vitalie privind anularea ordonanței procurorului în Procuratura mun.Chișinău, Lucia Arseni din 12 ianuarie 2015 de scoatere sa de sub învinuire penală și clasarea cauzei penale.

La 19 ianuarie 2017, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani a adoptat sentința prin care a încetat procesul penal în legătură cu faptul că există o hotărîre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de scoatere de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale.

A menționat că cauza penală s-a examinat trei ani de zile, fapt prin care s-a încălcat dreptul examinării cauzei într-un termen rezonabil, astfel a fost nevoie de trei ani de zile pentru a-și demonstra nevinovăția.

Consideră ilegale acțiunile de urmărire penală și anume: ordonanța din 16 iulie 2014 prin care a fost pus sub învinuire, procesul-verbal prin care a fost reținut ilegal, ordonanța și încheierea în baza cărora i-a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen de 20 de zile, timp pe care l-a petrecut în penitenciar, avînd o stare de sănătate șubredă, a fost aplicată interdicția de a părăsi localitatea și țara, la 28 octombrie 2016 a fost întocmit rechizitoriul în cauza penală de învinuire a sa, fiind expediată cauza pentru examinare în fond la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

Pe parcursul urmăririi penale, s-a aflat sub arest preventiv, aplicat față de el în lipsa condițiilor legale, în lipsa riscurilor care ar fi justificat aplicarea măsurii preventive sub formă de arest preventiv, fiind izolat de societate și fiindu-i îngrădit dreptul la libertate în lipsa vinovăției.

A menționat că în perioada anului 2014 se afla în Germania la muncă, iar prin acțiunile ilegale ale organelor de drept, a fost lipsit de posibilitatea de a se întoarce în Germania pentru a continua munca, a-și câștiga pentru existența sa și a familiei sale.

A afirmat că acțiunile ilicite ale organului care a exercitat urmărirea penală și a instanțelor judecătorești au jucat un rol negativ în viața sa, fiindu-i create obstacole morale și fizice, pierdere de timp, energie, stres și suferință psihică, dar și pierderi materiale.

Prin încheierea din 30 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu, Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Prin hotărîrea din 24 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Echim Boris împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, privind încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată și s-a încasat din contul Procuraturii Generale a Republicii Moldova în beneficiul lui Boris Echim cu titlu de prejudiciu moral suma de 20 000 lei, în rest acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-au admis apelurile declarate de Ilie Gîlca în interesele lui Boris Echim, de Procuratura Generală a Republicii Moldova și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

S-a casat integral hotărîrea din 24 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Echim Boris împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, privind încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată și s-a emis o nouă hotărîre prin care, s-a admis parțial acțiunea lui Boris Echim și s-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Boris Echim prejudiciul moral cauzat în sumă de 30 000 lei, în rest cerințele s-au respins.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, cu referire la circumstanțele cauzei, a constatat că prima instanță nu a stabilit circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, iar normele de drept material și procedural au fost încălcate și aplicate eronat.

A stabilit că, fiind constatat cu certitudine că lui Boris Echim i-a fost cauzat un anumit nivel de stres și frustrare, prin acțiunile organului de urmărire penală, procuraturii și instanței de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei Boris Echim este îndreptățit la repararea prejudiciului moral, totodată, cuantumul prejudiciului moral pretins de reclamant în sumă de 300 000 lei este excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și luând la bază principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral, instanța de apel a considerat că suma de 30 000 lei ar constitui o satisfacție echitabilă reclamantului, cu dispunerea încasării prejudiciului moral din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova or, conform art.5 alin.(1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, nr.1545 din 25 februarie 1998, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

La data de 26 iunie 2018, Echim Boris reprezentat de avocatul Ilie Gîlca, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, modificarea deciziei din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărîrii din 24 iulie 2017 a Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani, în partea încasării prejudiciului moral prin majorarea sumei încasate de la 30 000 lei la 300 000 lei.

În susținerea recursului recurentul a indicat prevederile art.432 alin.(1), (2) lit.c) și alin.(4) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a indicat dezacordul său cu hotărîrile adoptate de instanțele ierarhic inferioare și a menționat că instanțele de judecată inferioare nu au luat în considerație argumentele și probele prezentate. La stabilirea cuantumului despăgubirii morale în mărime de 30 000 lei nu a luat în considerație afirmațiile apelantului și factorii care determină mărimea concretă a compensației pentru repararea prejudiciului moral, astfel, eronat a stabilit cuantumul prejudiciului moral care urma a fi încasat.

La data de 07 august 2018, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău cu emiterea unei hotărîri noi prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

În susținerea recursului recurentul a indicat prevederile art.432 alin.(1), (2) lit.c) Cod de procedură civilă invocînd dezacordul cu hotărîrile adoptate de instanțele ierarhic inferioare.

În conformitate cu art.434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 26 martie 2018 (f.d.233), în circumstanțele menționate, recursurile declarate de Echim Boris reprezentat de avocatul Ilie Gîlca la 26 iunie 2018 și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 07 august 2018, se consideră a fi depuse în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art.439 alin.(2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității

recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Echim Boris reprezentat de avocatul Ilie Gîlca și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova sunt inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art.432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art.433 lit.a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Echim Boris, reprezentat de avocatul Ilie Gîlca și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se

încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurențelor cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art.432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art.130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle v.Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Latourniere v.Franța*, 10 decembrie 2002, parag.2; *Hansen v.Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74). De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr.2), 13 ianuarie 2009, parag.24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag.45 sau *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Echim Boris, reprezentat de avocatul Ilie Gîlca și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art.art.270, 433 lit.a), 440 alin.(1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Echim Boris, reprezentat de avocatul Ilie Gîlca și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh